

Rus Göçmen Edebiyatı Temsilcisi Vladimir Nabokov'un "Göz" Romanında Ayna Motifi

Sinem Söyler
Pamukkale Üniversitesi/Türkiye
ssoyler@pau.edu.tr

Öz

20. yüzyılın en önemli yazarlarından biri olan Rus Göçmen Edebiyatının temsilcisi Vladimir Nabokov(1899- 1977), Rusya'da 1917 Ekim devriminden sonra 1. Göç dalgasına hazırlıksız yakalanan aydın ve sanatçıdır. Göçten sonra ailesi ile Berlin'e yerleşen Vladimir Nabokov, bir süre maddi sıkıntılar yaşamış bu sebeple ülke değiştirmiş, geçimini öykü, tiyatro oyunu, şiir, roman yazarak, çeviriler yaparak, Avrupa ve Amerika'daki çeşitli üniversitelerde edebiyat dersleri vererek sağlamıştır. Hem Rus dili hem İngiliz dilinde eserler veren Vladimir Nabokov'un yaratıcılığında sadece Rus kültürü değil aynı zamanda dünya klasik edebiyatı geleneğinin de etkisi vardır. Nabokov'un kültürel mirası içinde 17 roman, 2 uzun hikâye, yaklaşık 10 kadar öykü seçkisi, 10 piyes, 8 şiir kitabı ve ayrıca çeşitli gazetelerde, eleştirel, edebi nesirleri de vardır. Vladimir Nabokov'un 1930 yılında Paris'te çıkan Rus göçmen dergisi "*Sovremennaya Zapiski'de*" yayınlanan "küçük bir roman" olarak adlandırdığı eseri "*Göz (Sogliadatay)*" romanı bu çalışmanın konusunu oluşturur. Rus Dönemi (1940 yılına kadar ki çalışmaları) ve Amerika Dönemi (1940 yılından sonraki çalışmaları) olmak üzere ikiye ayrılan Vladimir Nabokov'un sanat yaşamında "*Göz*" romanı Rus dönemine aittir. Çalışma da "*Göz*" romanında hayal ve gerçeklik arasındaki ilişkinin aracısı, en eski ve en gizemli eşyalardan biri olan ayna motifinin incelenmesine değinilmiştir. Eski zamanlardan beri ayna, biçimsel gerçekliği yansıtmaya özelliği yanında hayal gücü, bilinç, ay ve güneş gibi farklı semboller ile ayrıca ölümleri diriltme, yokluğu gösterme ve çirkinliği güzele dönüştürme yeteneği gibi özelliklerle de ilişkilendirilmektedir. Vladimir Nabokov'un yaratıcılığında ayna genel olarak kullandığı bir motiftir. Nabokov yaratıcılığında ayna kahraman ve onun etrafındaki dünyayı simgeler. Onun kahramanları için ayna; öbür tarafa, başka bir dünyaya açılan bir kapı, geçmişin dünyası ya da hayal dünyası olabilir. Araştırmanın amacı, Vladimir Nabokov'un Rus dönemine ait "*Göz*" romanında ayna motifinin eserde ifade ettiği anlamları analiz etmek ve bu incelemenin temelinde Nabokov'un sanatsal özgünlüğünü ortaya çıkarmaktır. Gleb Struve, Vladimir Aleksandrov, D. Barton Johnson, Joseph Wray Connolly, Kseniya Basilaşvili ve Yelena.Poleva gibi Vladimir Nabokov ve eserleri üzerine çalışmalar yapmış araştırmacı yazarların metinleri ile psikanalizde Jaques Lacan, edebiyatta Mihail Bahtin, Abram Vulis, Leonid Stoloviç gibi kuramcılarının ayna üzerine yaptığı çalışmalar bu çalışmanın malzemesini oluşturur.

Anahtar Sözcükler: *Vladimir Nabokov, Rus Göçmen Edebiyatı, Göz, Ayna, Motif*